

Osiągnięcia naukowe dr L. Palki i jej współpraca z dydaktykami biologii w NRD

Przed ponad dziesięciu laty zwróciła Pani dr L. Palka na siebie uwagę na IX Centralnych Dniach Biologów Szkolnych (1970), organizowanych przez Towarzystwo Biologiczne NRD swoim wykładem na temat wyników badań nad kształtowaniem pojęć biologicznych w szkołach podstawowych i liceach w Polsce, prowadzonych w Zakładzie Dydaktyki Biologii Instytutu Biologii w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie pod naukowym kierownictwem doc. dra hab. W. Stawińskiego. Dzięki temu uzyskała Ona zaproszenie na kolokwium naukowe przeprowadzone jesienią 1970 roku przez Zespół Naukowy Metodyki Biologii Sekcji Biologii przy Uniwersytecie im. Ernsta Moritza Arndta w Greifswaldzie (NRD) pod kierownictwem prof. dr sc. Johannesesa Müllera. Wspólnie z prof. drem hab. J. Sulą z Ołomuńca (CSSR), drem A. Panajotowem z Sofii (Bułgaria) i specjalistami z innych państw socjalistycznych zajmującymi się problemem kształtowania pojęć dyskutowane były istotne teoretyczne węzłowe zagadnienia kształtowania pojęć w przedmiocie biologii jak również metodyczne rozwiązania mające na celu ulepszenie tego procesu w praktyce szkolnej w nauczaniu biologii. W czasie tego pobytu wygłosiła Pani dr L. Palka, wówczas jeszcze magister, swój pierwszy gościnny wykład przed studentami biologii i chemii kierunku nauczycielskiego na Uniwersytecie

Greifswaldzkim. Między Zakładami Metodyki Biologii Uniwersytetu w Greifswaldzie i Dydaktyki Biologii Instytutu Biologii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie istniały już wówczas ustalenia objęte umową o corocznej wymiennej praktyce studentów oraz proste formy naukowej współpracy. Od tego czasu rozwijała się progresywnie konstruktywna współpraca w zakresie dydaktyki biologii między wymienionymi instytucjami, obejmująca wiele dziedzin. W tym procesie przejęli wymienieni nauczyciele akademicki (J. Müller, W. Stawiński) w ścisłej współpracy ze sobą naukowe doradztwo dotyczące habilitacyjnej pracy badawczej Pani dr L. Palki. Przewidywano przy tym, że należy wnioskować o przeprowadzenie przewodu habilitacyjnego w oparciu o recenzentów z obu państw na Uniwersytecie im. Ernsta Moritza Arndta w Greifswaldzie. Obecnie mogła być ta praca w uznaniu naukowych osiągnięć wydana tylko pośmiertnie. Autorce nie było dane to wielkie przeżycie naukowej obrony i uznania pracy habilitacyjnej.

W czasie empirycznych badań i teoretycznych studiów habilitacyjnych w latach 1970-1981 odbyła Pani dr L. Palka szereg podróży naukowych do NRD. Każdorazowo była chętnie widzianym i przyjmowanym gościem w Greifswaldzie i innych naukowych placówkach NRD. Konieczna i interesująca dla obu stron naukowa wymiana doświadczeń trwająca przez wiele lat, silnie wpłynęła na wysoką ocenę i uznanie dla młodego naukowca z Krakowa a tym samym dla Zakładu, który reprezentowała. Bardzo cenne i niezapomniane pozostaną nadal przyjacielskie więzi, które dr L. Palka nawiązała z wszystkimi naukowymi i technicznymi współpracownikami greifswaldzkiego zespołu badawczego Metodyki Biologii, a także z wieloma metodykami biologii z innych uczelni NRD. Dzięki corocznym wykładom gościnnym i badawczym kolokwium stała się dr L. Palka wśród studentów biologii kierunku nauczycielskiego w Greifswaldzie znaną pod względem naukowym i jednocześnie

cenioną osobowością. Te bardzo dobre powiązania z greifswaldzkimi studentami biologii kierunku nauczycielskiego w sposób szczególny były wspomagane dzięki temu, że dr L. Palka w czasie corocznych organizowanych od 15 lat wymienionych praktyk studentów z NRD w Krakowie systematycznie zaznajamiała ich z pracami magisterskimi z zakresu tematyki pracy naukowej prowadzonej w Zakładzie pod naukowym kierownictwem doc. dra hab. W. Stawińskiego. Uczestnicy praktyki mogli więc uzyskać nie tylko bardzo dobry wgląd w naukowe osiągnięcia krakowskich studentów, lecz również dzięki uzgodnieniu między Uniwersytetem w Greifswaldzie i WSP w Krakowie częściowych problemów badawczych uzyskać wiele wartościowych pomysłów (Anregungen), przydatnych w opracowywaniu w Greifswaldzie prac dyplomowych z metodyki biologii. Istotny wkład włożyła dr L. Palka w dziedzinę naukowej wymiany poglądów między dydaktykami biologii, bowiem w czasie swych wizyt naukowych w NRD bezpośrednio referowała własne osiągnięcia, a także inne uzyskiwane w zakresie dydaktyki biologii w Polsce wyniki. Po powrocie do Krakowa wykorzystywała w swej pracy naukowej także publikacje wydane w NRD oraz rozprawy doktorskie i prace dyplomowe oparte na przedmiotowo-metodycznych badaniach.

Osobiste, bezinteresowne zaangażowanie dr L. Palki uzewnętrzniało się również we wspomaganiu greifswaldzkich dydaktyków biologii - w tłumaczeniu bądź językowej korekcie tekstu ich wykładów, przygotowywanych na polskie seminaria i konferencje dydaktyczne, organizowane przez Sekcję Dydaktyki Biologii działającą przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika (Olsztyn, Łódź, Przemyśl), oraz na inne zajęcia (Veranstaltungen). Często uczestniczyła w naukowych dyskusjach oraz hospitacjach lekcji biologii w szkołach enerdowskich. Dzięki swoim osiągnięciom twórczym w nauczaniu i badaniach, jak również koleżeńskiej otwartości i gotowości włączania się

do współpracy wydatnie przyczyniła się dr L. Palka do tego, że delegacje pracowników naukowych z Polski na dorocznych centralnych konferencjach Sekcji Szkolnej Biologii Biologicznego Towarzystwa NRD stały się i pozostaną poważnym partnerem.

Smierć dr L. Palki pozostawiła dużą lukę w naukowych i przyjacielskich kontaktach między metodykami biologii w NRD i Polsce oraz formach współpracy między przedmiotowo-metodycznymi grupami badawczymi w Greifswaldzie i Krakowie. Nie zdołała bowiem dr L. Palka doprowadzić do końca wszystkich rozpoczętych i zaplanowanych na dłuższy okres naukowych prac zespołowych. Do nich należą, np. wspólne empiryczne badania naukowe prowadzone częściowo w Krakowie oraz w Greifswaldzie, obejmujące także wyprowadzanie z tych badań uogólnień i dokonywanie konkretyzacji nieodzownych dla ich popularyzacji i stosowania w praktyce szkolnej.

Mającą spełnić to zadanie zespołowa praca dr L. Palki (Kraków) i prof. dr sc. J. Müllera (Greifswald) przygotowywana we współpracy z Wydawnictwami Szkolnymi i Pedagogicznymi w Warszawie [59] będzie w uznaniu dotychczasowego wkładu pracy dr L. Palki doprowadzona do końca przy ścisłej współpracy między doc.drem hab.W. Stawińskim i prof. dr sc. J. Müllerem. Dzięki temu naukowe osiągnięcia dr L. Palki będą nadal przez wiele lat uwzględniane w opracowaniach służących dalszemu rozwojowi nauczania biologii w szkołach obu naszych zaprzyjaźnionych państw.

(tłum. W. Stawiński)